

# TŘEBOŇSKÁ rašeliniště

MOKŘADY  
MEZINÁRODNÍHO VÝZNAMU  
ČESKÉ REPUBLIKY

Regenerující rašeliniště  
v NPR Cervené blato

## TŘEBOŇ peatlands

WETLANDS  
OF INTERNATIONAL IMPORTANCE  
OF THE CZECH REPUBLIC

### Ramsarská úmluva

Úmluva o mokřadech, majících mezinárodní význam především jako biotopy vodního ptactva, byla podepsána v roce 1971 v iránském městě Ramsar (odtud zkrácený název „Ramsarská úmluva“). Z původního zaměření na ochranu mokřadů významných z hlediska vodního ptactva se po určité době dospělo k současnému stavu, kdy se prostřednictvím této úmluvy zajišťuje celosvětová ochrana a rozumné užívání všech typů mokřadů. Dnes má Ramsarská úmluva celkem 152 smluvních stran. Česká republika je smluvní stranou od roku 1990.

Každá smluvní strana Ramsarské úmluvy je povinna zařadit alespoň jeden ze svých mokřadů na „Seznam mokřadů mezinárodního významu“ (tzv. List of Wetlands of International Importance) a zajistit adekvátní ochranu a rozumné užívání mokřadů na svém území. Do seznamu jsou zařazovány mokřady splňující přísná kritéria mezinárodního významu pro vodní ptactvo a mezinárodního významu z hlediska ekologie, botaniky, zoologie, limnologie nebo hydrologie. Seznam v současné době čítá 1610 mokřadů celého světa o celkové rozloze 145,2 mil ha. Česká republika má na seznamu zapsáno celkem 12 mokřadů.

V rámci Ramsarské úmluvy je veden také „Seznam ohrožených mokřadů“. Jedná se o přehled mokřadů mezinárodního významu, v nichž došlo, dochází nebo může dojít z nejrůznějších důvodů ke změnám jejich ekologického charakteru a tím k jejich ohrožení, případně zničení. Smluvní strana pak ve spolupráci s odborníky, vědci i politiky hledá vhodné řešení nastalé situace. V České republice zodpovídá za naplňování Ramsarské úmluvy Ministerstvo životního prostředí. Funkci poradního orgánu ve věcech ochrany mokřadů vykonává Český ramsarský výbor, který je složen ze zástupců Ministerstva životního prostředí, pracovníků státní ochrany přírody, pracovníků vědeckých a výzkumných pracovišť a zástupců nevládních organizací. Při řešení vědeckých otázek úmluvy využívá Český ramsarský výbor Expertní skupinu, jejímiž členy jsou odborní pracovníci, kvalifikovaní v ochraně mokřadů a vodního ptactva.

### Ramsar Convention

The Convention on Wetlands of International Importance Especially as Waterfowl Habitats signed in Ramsar, Iran, in 1971, is an intergovernmental treaty which provides the framework for national action and international cooperation for the conservation and wise use of wetlands and their resources. There are presently 152 Contracting Parties to the Convention.

The Czech Republic became a contracting party to the Ramsar Convention in 1990. The contracting parties of the Ramsar Convention are obliged to designate, at least, one wetland site of international importance to the List of Wetlands of International Importance and to ensure that all wetlands on their territories are adequately protected through national legislation and enforcement of conservation measures. There are presently 1610 wetland sites, totalling 145.2 million hectares, designated for inclusion in the Ramsar List of Wetlands of International Importance. The Czech Republic has designated 12 wetland sites to the List.

Since the date of accession of the Czech Republic to the Ramsar Convention, the Ministry of the Environment has been a body responsible for implementation of the convention. Moreover, the Czech Ramsar Committee and its Expert group contribute to the effective implementation of the convention.

**Redakce:** Libuše Vlasáková  
**Fotografie:** Jan Ševčík, Josef Hlásek  
**Mapy, schémata:** Ivan Balák  
**Grafická úprava a sazba:** Ivan Balák  
**Tisk:** Reprocentrum a.s., Blansko

<http://www.ramsar.org>  
<http://www.trebonsko.ochranaprirody.cz>

Vydalo Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s Českým ramsarským výborem  
a Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, Správou Chráněné krajinné oblasti Třeboňsko v roce 2006

Ramsar  
CONVENTION ON WETLANDS  
(Ramsar, Iran, 1971)



MINISTERSTVO  
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

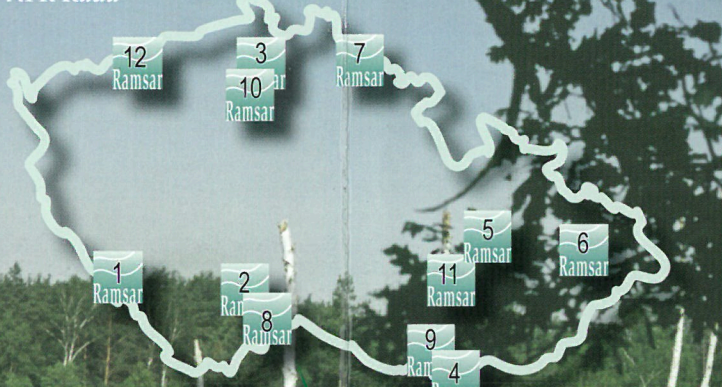


Rašelinné společenstvo  
na rašeliništi Široké blato



Rosnatka okrouhlolistá  
(Drosera rotundifolia)

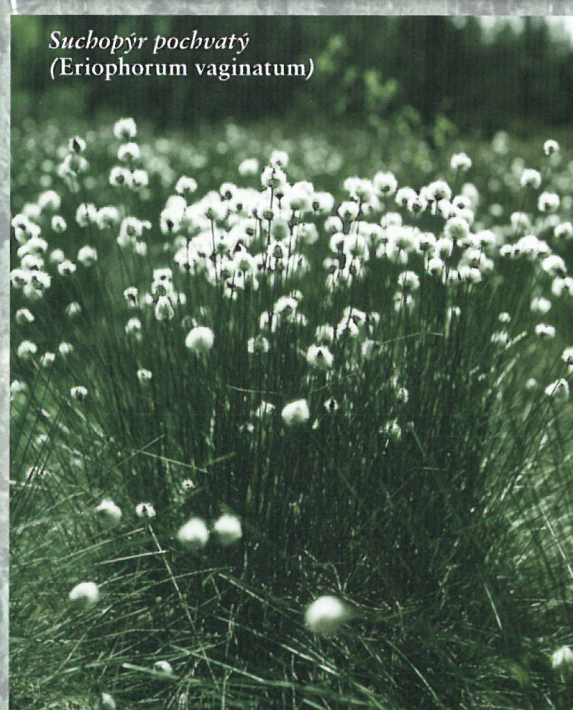
NPR Ruda



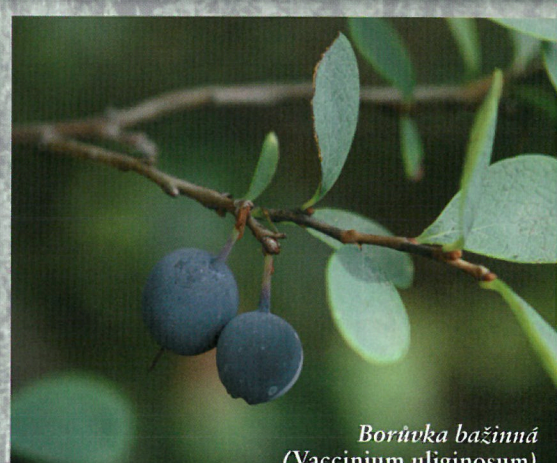
### Mokřady mezinárodního významu České republiky



1. Šumavská rašeliniště
2. Třeboňské rybníky
3. Břežský a Novozámecký rybník
4. Lednické rybníky
5. Litovelské Pomoraví
6. Poodří
7. Krkonošská rašeliniště
8. TŘEBOŇSKÁ RAŠELINIŠTĚ
9. Mokřady dolního Podyjí
10. Mokřady Liběchovky a Pšovky
11. Podzemní Punkva
12. Krušnohorská rašeliniště



Suchopýr pochvatý  
(Eriophorum vaginatum)



Borůvka bažinná  
(Vaccinium uliginosum)



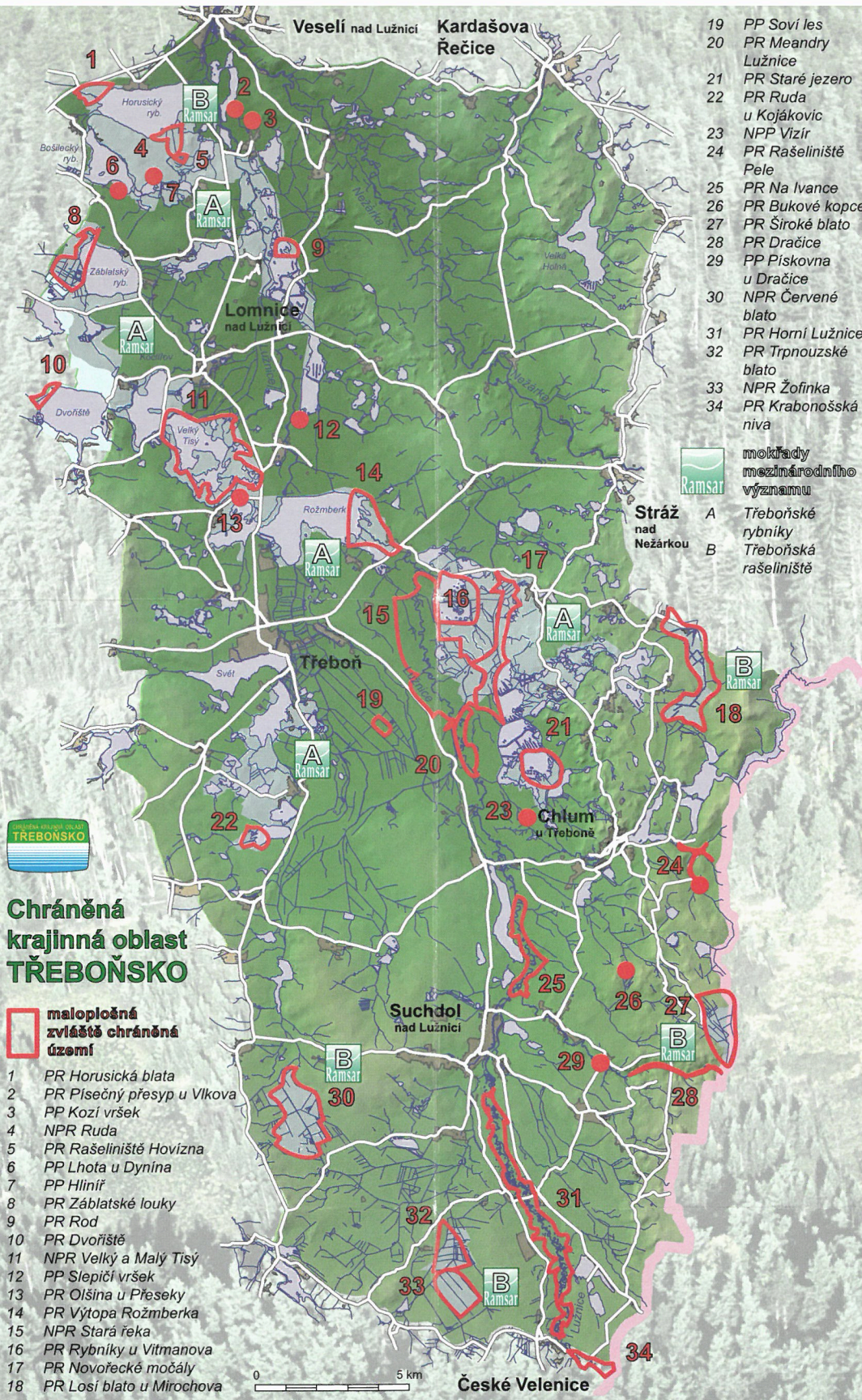
Ďáblík bahenní (Calla palustris)



Rojouník bahenní (Ledum palustre)

TŘEBOŇSKÁ RAŠELINIŠTĚ jsou na Seznamu mokřadů mezinárodního významu zapsána od roku 1993. Území splňuje kritérium 2 Ramsarské úmluvy, neboť se jedná o unikátní ostrovní ekosystémy s výskytem mnoha chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů. Celý mokřad leží uvnitř CHKO a Biosférické rezervace Třeboňsko a zahrnuje pět navzájem nesouvisejících přechodových a vrchovištních rašelinišť, která jsou chráněna jako národní přírodní rezervace (Červené blato, Žofinka a Ruda u Horusického rybníka) a jako přírodní rezervace (Široké blato a Losí blato u Mirochova). Celková rozloha mokřadu je 1 051 ha. Rašeliniště jsou lokalizována v mělkých pánvích, zčásti jsou syčená výstupy artézských vod, zčásti srážkami. Na části lokalit je vybudován starý odvodňovací systém, v současné době již nefunkční. Na menší části byla do 1. poloviny 20. století prováděna těžba; na vytěžených plochách rašeliniště regenerují. Dnes je území ponecháno přirozenému vývoji bez zásahů. Červené blato je přístupné po naučné stezce.

Na oligotrofních lesních rašeliništích (Červené blato, Široké blato, Žofinka) jsou dochovány unikátní porosty borovice blatky s největšími českými populacemi rojovníku bahenního; rašeliniště Ruda u Horusického rybníka je naproti tomu nejcenějším minerotrofním rašeliništěm v jihočeském regionu. Z vyšších rostlin je zde zastoupena např. vlochyň bahenní, klikva bahenní, vachta trojlístá, rosnatka okrouhlostá, kyhanka sivolístá, suchopýr štíhlý. Z hlediska fauny jsou rašeliniště osídlena pro střední Evropu zcela unikátními společenstvy blízkými společenstvům mokřadní severské lesotundry. Mezi zástupci většiny skupin bezobratlých najdeme řadu glaciálních reliktvů či druhů vázaných na specifické prostředí rašeliniště (např. mezi pavouky, motýly či brouky). V lokalitách probíhá vědecký výzkum zaměřený na studium společenstev rašelinišť, paleobotaniku rašelinných vrstev a studium unikátních ekosystémů.



The site TŘEBOŇ PEATLANDS has been designated as a Ramsar site – a Wetland of International Importance – since 1993, complying with the Ramsar Convention's criterion 2 as being a unique island ecosystem that supports many protected and endangered species of flora and fauna.

The whole Ramsar site lies within the Třeboň Basin Biosphere Reserve and Protected Landscape Area. It comprises five separate sites of isolated transitional mires and raised bogs – namely, Červené blato, Žofinka and Ruda u Horusického rybníka (protected as National Nature Reserves) and Široké blato and Losí blato u Mirochova (a Nature Reserve). The whole Ramsar site has an area of 1,051 ha.

The mires are found in flat valley bottoms, partly fed by artesian waters and partly by rainwater. In various places exist old forestry drainage systems but these no longer fully function. Up until the first half of the 20th century, peat extraction took place over smaller areas, but these places have since been regenerating spontaneously. Today the sites are left to their natural development with no human intervention. Public access to the mire Červené blato is made possible by a boardwalk nature trail.

The oligotrophic, forested mires (Červené blato, Široké blato, Žofinka) are overgrown by unique stands of bog pine (Pinus rotundata), along with Labrador tea (Ledum palustre) in the understorey – the largest populations found in the Czech Republic. In contrast, the mire Ruda u Horusického rybníka is the most valuable minerotrophic mire in the South Bohemian region; higher plants found here include: northern bilberry (Vaccinium uliginosum), cranberry (Oxycoccus palustris), bogbean (Menyanthes trifoliata), round-leaved sundew (Drosera rotundifolia), bog rosemary (Andromeda polifolia) and slender cotton grass (Eriophorum gracile).

As far as concerns the fauna, the mires are inhabited by what are highly unique communities for central Europe, resembling communities more typical of northern forested tundra. Amongst the invertebrates are found many glacial relict species or species associated with extreme bog conditions (e.g. among the Arachnids, Lepidoptera and Coleoptera). The four individual sites are subject to various research studies concerning: mire communities, unique ecosystems and the palaeobotany of peat layers.

**Chráněná krajinná oblast TŘEBOŇSKO**

- maloplošná zvláště chráněná území**
- PR Horusická blata
  - PR Písečný přesyp u Vlkova
  - PP Kozí vršek
  - NPR Ruda
  - PR Rašeliniště Hovizna
  - PP Lhota u Dynina
  - PP Hliniř
  - PR Zábřatské louky
  - PR Rod
  - PR Dvořiště
  - NPR Velký a Malý Tisý
  - PP Slepíčí vršek
  - PR Olšina u Přeseky
  - PR Výtopa Rožmberka
  - NPR Stará řeka
  - PR Rybníky u Vítmanova
  - PR Novořecké močály
  - PR Losí blato u Mirochova



Letecký pohled na regenerující rašeliniště na vytěžených plochách v NPR Červené blato



PR Široké blato



Šidélko ruměnné (Pyrrhosoma nymphula) se zdržuje v okolí pomalu tekoucích vod



Vážka tmavoskvrnná (Leucorrhinia rubicunda) se vyskytuje v okolí rašelinišť, kde larvy žijí v čistých vodách tůňek nebo starých odvodňovacích stok



Saranče (Miramella alpina) je chladnomilným druhem horských poloh. Na blatkových rašeliništích obývá otevřené plochy porostlé vlhkomilnými travinami.



Zmije obecná (Vipera berus)



Modrásek stříbroskvrnný (Vacciniina optilete)

Pídalka (Chloroclysta infuscata) je rozšířena v boreálních lesích severní Evropy. Ve střední Evropě byla tato poměrně velká píďalka zatím zjištěna pouze na Borkovickém a Červeném blatu.



Bourovec borůvkový (Phyllodesma ilicifolium) ve střední Evropě včetně Čech téměř vymizel. Malé izolované lokality populací tohoto vzácného motýla přežívají v rozsáhlých rašelinných borech pravděpodobně už jen na Třeboňsku.